

สรุปผลการช่วยเหลือและผลกระทบทางด้านสังคม
กรณีความไม่สงบจากการชุมนุมทางการเมือง เมื่อวันที่ 13 เมษายน 2552
และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมา

จากเหตุการณ์ความไม่สงบจากการชุมนุมทางการเมืองในเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑลและในพื้นที่หลายจังหวัด โดยผู้ชุมนุมบางส่วนได้บุกกรุกสถานที่ราชการ ปิดกั้นเส้นทางคมนาคม และการประกาศช่่มชู่คุกคามทำร้ายบุคคลต่างๆ ซึ่งรัฐบาลได้ใช้มาตรการทางกฎหมายเข้าระงับยับยั้งและควบคุม เหตุการณ์ไม่ให้เกิดความรุนแรง และจากเหตุการณ์ที่มีการชุมนุมปรากฏว่า มีผู้ได้รับความเสียหายจาก เหตุการณ์ความไม่สงบเมื่อวันที่ 8 - 14 เมษายน 2552 และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง จากการรายงาน ของศูนย์เรนทร จำนวน 135 คน เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลรัฐบาลและเอกชน จำนวน 17 แห่ง

ภารกิจที่กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้รับมอบหมาย

คณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2552 ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดตั้งคณะกรรมการและศูนย์เยียวยาฯ ให้ความช่วยเหลือขึ้น โดยอาศัยหลักเกณฑ์ และวิธีการเยียวยาให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับความเสียหายจากเหตุการณ์ความไม่สงบเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2551 และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง

ผลการดำเนินงาน

มีผู้ติดต่อลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือที่ศูนย์เยียวยาฯ ตั้งแต่วันที่ 17 เมษายน - 28 พฤษภาคม 2552 จำนวน 133 ราย กระทรวงฯ ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกรณีเร่งด่วนไปแล้ว 87 ราย เป็นเงิน 4,740,000 บาท (ข้อมูล ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2552) ดังนี้

1. บาดเจ็บเล็กน้อย	39 ราย	เป็นเงิน	780,000 บาท
2. บาดเจ็บ	36 ราย	เป็นเงิน	2,160,000 บาท
3. บาดเจ็บสาหัส	10 ราย	เป็นเงิน	1,000,000 บาท
4. เสียชีวิต	2 ราย	เป็นเงิน	800,000 บาท
รวมเป็นเงิน			4,740,000 บาท

ซึ่งกระทรวงฯ จะได้ให้ความช่วยเหลือต่อเนื่อง สำหรับบุตรผู้เสียชีวิตอีก 1 ราย จำนวน 2 คน เป็นเงิน 1,500 บาท / เดือน และ 1,000 บาท / เดือน รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,500 บาท/เดือน

ข้อมูลผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือ จำนวน 87 ราย

เพศ เป็นหญิง 8 ราย

ชาย 79 ราย

อายุ

วัยเด็ก 1 – 18 ปี (ราย)	เยาวชน 19 – 25 ปี (ราย)	วัยแรงงาน 26 – 59 ปี (ราย)	ผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป
3	20	62	2

ภูมิลำเนา

กรุงเทพมหานคร (ราย)	ภาคกลาง (ราย)	ภาคเหนือ (ราย)	ตะวันออก/เหนือ (ราย)	ภาคใต้ (ราย)
62	18	-	7	-

ผู้ได้รับความช่วยเหลือส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร (71.26%) และภาคกลาง (20%) ตามลำดับ มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือบ้างเล็กน้อย ไม่มีผู้มาจากภาคใต้และภาคเหนือ เป็นเพศชาย 90.80% อยู่ในวัยแรงงาน (71.25%)

ผลกระทบทางสังคม

การติดตามผลโดยการสุ่มสอบถามผู้ได้รับความช่วยเหลือจากศูนย์เยี่ยมเยียนฯ มีผลกระทบ

3 ด้าน

กรณีเสียชีวิต

1. ด้านจิตใจ

ด้านครอบครัวผู้เสียชีวิตต้องประสบกับสภาพปัญหาทางจิตใจ โศกเศร้า เครียด กังวล

2. ด้านอาชีพ

กรณีผู้เสียชีวิตเป็นหัวหน้าครอบครัว ทำให้ครอบครัวต้องประสบปัญหาด้านค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

3. ด้านการศึกษา

ถ้าผู้เสียชีวิตมีบุตรหลานที่ต้องดูแล ทำให้ครอบครัวต้องประสบปัญหาค่าใช้จ่ายการศึกษาเล่าเรียนของบุตรหลาน

กรณีบาดเจ็บสาหัส

1. ด้านจิตใจ

ผู้ได้รับบาดเจ็บต้องรู้สึกวิตกกังวล เครียดกับสภาพความบาดเจ็บของตนเอง

2. ด้านอาชีพ

จากสภาพความเจ็บป่วย ทำให้ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ หรือทำงานไม่ได้เลย ทำให้ขาดรายได้ เป็นหนี้เพิ่มขึ้น หรือตกงาน

3. ด้านการศึกษา

ในกรณีผู้ได้รับบาดเจ็บกำลังศึกษาอยู่ ทำให้ขาดโอกาสในการศึกษาต่อ

ความต้องการได้รับความช่วยเหลือ

กรณีเสียชีวิต

1. ด้านจิตใจ ครอบครัวผู้เสียชีวิตต้องการได้รับคำแนะนำปรึกษา การบำบัดทางจิตใจ
2. ด้านอาชีพ ครอบครัวผู้เสียชีวิตต้องการให้ความช่วยเหลือด้านรายได้เลี้ยงดูครอบครัว
3. ด้านการศึกษา ครอบครัวผู้เสียชีวิตต้องการให้ช่วยเหลือค่าเลี้ยงดูบุตร ค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนอย่างต่อเนื่อง

กรณีบาดเจ็บสาหัส

1. ด้านจิตใจ ผู้บาดเจ็บต้องการได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะหายปกติ
2. ด้านอาชีพ ผู้บาดเจ็บต้องการให้ช่วยเหลือเรื่องรายได้ เนื่องจากยังไม่สามารถทำงานได้ และหนี้สินค้างชำระจำนวนมาก รวมทั้งต้องการให้ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลทั้งหมดจนกว่าจะหายบาดเจ็บ
3. ด้านการศึกษา ผู้บาดเจ็บต้องการให้ช่วยเหลือในการเข้าศึกษาต่อโรงเรียนพณิชยการของรัฐบาล

การลงปฏิบัติงานในชุมชนของกรมสุขภาพจิต

กรมสุขภาพจิตในฐานะหน่วยงานหลักในการดูแลสุขภาพจิตประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในการดำเนินการเยียวยาฟื้นฟูจิตใจผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมือง เพื่อดูแลจิตใจและช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบ ภายหลังเกิดเหตุการณ์ สรุปลงได้ดังนี้

กรมจัดทีมสุขภาพจิตเคลื่อนที่ออกเยี่ยมเยียนเยียวยาจิตใจผู้ได้รับผลกระทบที่ได้รับบาดเจ็บ ซึ่งเข้ารับการรักษาตัวอยู่ในโรงพยาบาลต่างๆ จำนวน 135 ราย

การช่วยเหลือเบื้องต้นโดยการพูดคุยให้กำลังใจ (Psycho Supportive) ทั้งผู้ป่วยและครอบครัว ให้ข้อมูลเรื่องการดูแลสุขภาพจิตของตนเองรวมทั้งแหล่งสนับสนุนทางด้านสังคมต่างๆ และสายด่วนสุขภาพจิต 1323 ผู้ได้รับผลกระทบส่วนใหญ่ยังมีความวิตกกังวลเรื่องอาการเจ็บป่วยของตนเอง โดยเฉพาะหลังการเกิดทุพพลภาพและปัญหาทางเศรษฐกิจทางครอบครัว เพราะส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัวและเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบดูแลครอบครัว

การจัดทีมสุขภาพจิตเคลื่อนที่ออกเยี่ยมเยียนเยียวยาจิตใจผู้ได้รับผลกระทบในชุมชน 3 แห่งที่เกิดเหตุการณ์ ซึ่งได้แก่ ชุมชนนางเลิ้ง ชุมชนแฟลตดินแดง และชุมชนเพชรบุรีตัดใหม่ซอย 7 ซึ่งผู้ได้รับผลกระทบที่อยู่ในชุมชนจะเป็นทั้งผู้ได้รับบาดเจ็บที่สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รักหรือผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ดังกล่าว

ทีมสุขภาพจิตได้ทำการสำรวจสภาวะจิตของประชาชนทั้ง 3 ชุมชน โดยใช้แบบประเมินภาวะสุขภาพจิต และแบบทดสอบ PTSD Screeniry Question (คัดกรองภาวะเสี่ยงต่อโรค PTSD และการใช้เวรระเบียบนฝึการวังปัญหาสุขภาพจิตผู้ได้รับผลกระทบ Disa.M1)

ผลการประเมินภาวะสุขภาพจิตของประชาชน

ชุมชนนางเลิ้ง จากการสำรวจประชากรทั้งหมด 65 ราย พบว่า ส่วนใหญ่มีภาวะสุขภาพจิตอยู่ในระดับปานกลางและสูงต่อ PTSD (โรคเครียดรุนแรงหลังเหตุการณ์วิกฤติ) จำนวน 13 ราย

ชุมชนแฟลตดินแดง พบว่ามีกลุ่มเสี่ยง จำนวน 19 ราย จากประชากรในพื้นที่ 507 ราย และได้ทำการประเมินซ้ำพบว่า มีผู้ที่มีปัญหาภาวะสุขภาพจิต 2 ราย มีภาวะเสี่ยงต่อโรค PTSD 4 ราย

การดำเนินการช่วยเหลือ

สำหรับกลุ่มคนทั่วไปที่มีความเครียดต่ำ ที่มีสุขภาพจิตดีให้คำแนะนำปรึกษาเบื้องต้น โดยการพูดคุยให้กำลังใจ แนะนำการจัดการความเครียดการผ่อนคลายตนเอง และช่วงทางการติดต่อกับกรมสุขภาพจิตผ่านสายด่วน 1323

การให้ความช่วยเหลือกลุ่มเสี่ยงที่ประกอบด้วย กลุ่มญาติผู้เสียชีวิต กลุ่มผู้ได้รับบาดเจ็บ และกลุ่มประชาชนที่คะแนน GHQ – 12 และ PTSD สูงและกลุ่มที่มีความคิดฆ่าตัวตาย บุคคลเหล่านี้ต้องให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว โดยการประคับประคองทางด้านจิตใจ (Psycho Supportire) และการประเมินภาวะซึมเศร้าเพิ่มเติมเพื่อทำการรักษา รวมทั้งส่งต่อข้อมูลให้กับศูนย์บริการสาธารณสุขเพื่อเฝ้าระวังต่อไป

นอกจากนี้ ยังได้จัดทำ Focus Group ในชุมชนเพชรบุรีซอย 7 ซึ่งประกอบด้วย ประชาชนแกนนำชุมชนและทีมสุขภาพจิตพบว่า ในช่วงสัปดาห์แรก ประชาชนในชุมชนยังมีอารมณ์โกรธ ไม่พอใจผู้ที่เข้ามาทำลายสุหร่า ซึ่งเป็นสถานที่และเป็นสัญลักษณ์ของความปลอดภัยเป็นจุดรวมจิตใจของประชาชน ประกอบกับการให้ข่าวที่บิดเบือนในบางเรื่อง ประชาชนยังรู้สึกกลัวเหตุการณ์ว่าจะเกิดขึ้นอีก ยึดต้นตัวกับเหตุการณ์รอบข้าง มีกลุ่มเสี่ยงที่ต้องดูแลต่อเนื่อง 5 ราย ปัจจุบันสภาพชุมชนได้กลับคืนสู่สภาพปกติและมีการทำบุญร่วมกัน ส่วนชุมชนนางเลิ้งและชุมชนแฟลตดินแดง ปัจจุบัน ประชาชนส่วนใหญ่กลับสู่ภาวะปกติ สามารถใช้ชีวิตประจำวันได้แต่ก็ยังมีอาการกลัว ระแวงว่าจะเกิดเหตุร้ายในชุมชน และยังมีกลุ่มเสี่ยงที่ต้องเฝ้าระวังและติดตามดูแลเยียวยาจิตใจต่อเนื่องอีก 10 ราย